

Sailab
Medtech Finland

KILPAILULAINSÄÄDÄNNÖN
NOUDATTAMISOHJELMA
TERVEYTEKNOLOGIAYRITYSTEN
VÄLISESSÄ YHDISTYSTOIMINNASSA

SAILAB – MEDTECH FINLAND RY

1. YLEISTÄ	3
2. SAILAB – MEDTECH FINLAND RY:N KILPAILUOIKEUDELLISEN OHJEEN TARKOITUS	3
2.1. KILPAILULAINSÄÄDÄNNÖN NOUDATTAMISOHJEEN OHJEEN SITOVUUS	3
2.2. KILPAILULAINSÄÄDÄNNÖN NOUDATTAMISOHJEEN LAATIMISAJANKOHTA	4
3. SAILAB –MEDTECH FINLAND RY:N TARKOITUKSEN MUKAINEN TOIMINTA JA KILPAILUOIKEUS	4
3.1. SAILAB –MEDTECH FINLAND RY:N VAIKUTTAMISTYÖ JA EDUNVALVONTA	4
3.2. SAILAB –MEDTECH FINLAND RY:N ANTAMAT SUOSITUKSET JA TOIMIALASTANDARDIT	4
3.3. SAILAB –MEDTECH FINLAND RY:N TIEDOTTAMINEN	5
4. YLEISVELVOITTEET KILPAILUSÄÄNTÖJEN NOUDATTAMISESTA SAILAB – MEDTECH FINLAND RY:N TOIMINNASSA	5
4.1. KOKOUSTEN JÄRJESTÄMINEN JA MENETTELYTAVAT	5
4.2. TIETOJENVAIHTO SAILAB –MEDTECH RY:N JÄSENYRITYSTEN VÄLILLÄ JA/TAI YHDISTYKSEN TOIMINNASSA	6
4.3. TILASTOINTITOIMINTA SAILAB –MEDTECH RY:N JÄSENYRITYSTEN VÄLILLÄ TAI YHDISTYKSEN TOIMINNASSA	7
5. YHTEISTYÖ SAILAB –MEDTECH FINLAND RY:N VÄLILLÄ.....	8
5.1. SAILAB –MEDTECH FINLAND RY:N YRITYSTEN VÄLINEN SALLITTU YHTEISTYÖ JA TIETOJENVAIHTO MAHDOLLISTA VAIN KILPAILULAIN POIKKEUSSÄÄNNÖKSEN NOJALLA..	8
5.2. YRITYSTEN VÄLINEN YHTEISTYÖ EI SAA ESTÄÄ, RAJOITTA TAI VÄÄRISTÄÄ KILPAILUA.....	9
6. JULKISIA HANKINTOJA KOSKEVA TIEDONVAIHTO JA KESKUSTELU	9
6.1. JULKISTEN HANKINTOJEN OSALTA VOIDAAN KESKUSTELLA YLEISISTÄ ASIOISTA.	10
6.2. YHTEISTYÖ JA TIETOJENVAIHTO JULKISTEN HANKINTOJEN OSALTA ON KIELLETTYÄ	10
7. SAILAB –MEDTECH FINLAND RY:N JÄSENYRITYSTEN EHDOTON KARTELLIKIELTO	10
8. TOIMINTA KILPAILUVIRANOMAISEN TARKASTUSTILANTEESSA.....	11
9. KILPAILUOIKEUDEN NOUDATTAMISOHJEEN NOUDATTAMATTA JÄTTÄMINEN	12
9.1. SAILAB –MEDTECH FINLAND RY:N SISÄINEN MENETTELY JA OIKEUS EROTTAA YHDISTYS	12
9.2. MUUT SEURAAMUKSET	12

1. Yleistä

Sailab –MedTech Finland ry on Suomessa toimivien terveysteknologiayritysten edunvalvonta- ja vaikuttajajärjestö, jonka tarkoituksena on huolehtia jäsentensä ja koko alan yhteisestä edusta, edistää alan toimintaympäristön ja terveydenhuollon kehittymistä siten, että potilaille ja terveydenhuollolle voidaan tarjota laadukkaita, turvallisia, kustannusvaikuttavia ja uusia sekä innovatiivisia hoitoratkaisuja.

Sailab –MedTech Finland ry:n yhtenä tehtävänä on omalta osaltaan edistää tasapuolisten kilpailuedellytysten syntymistä ja olemassaoloa markkinoilla. Yhdistyksen toiminnan piirissä ei voi toimia tavalla, joka rikkoisi kansallisia tai EU:n kilpailumääräyksiä. Tämän kilpailulainsäädännön noudattamisohjelma on osa Sailab – MedTech Finland ry:n n sekä sen jäsenyritysten keskinäistä ja välistä hyvää hallintotapaa.

Tarkoituksensa toteuttamiseksi yhdistys muun muassa

- edistää innovaatioita, kilpailua ja yritysten välistä yhteistyötä,
- kehittää alan yleisiä toiminnallisia menetelmiä ja suosituksia,
- seuraa lainsäädännön ja toimintaympäristön kehitystä pyrkien vaikuttamaan siihen,
- edustaa toimialaa viranomaisyhteistyössä ja päätöksenteossa,
- tekee aloitteita ja esityksiä ja antaa lausuntoja,
- edistää alan ja jäsenyritysten tuntemusta yleisön keskuudessa harjoittamalla tiedotus- ja julkaisutoimintaa ja
- järjestää jäsenilleen ja muille sidosryhmille erilaisia palveluita, jäsenetuja, koulutus-, kurssi- ja seminaaritilaisuuksia sekä muuta asiantuntijapalvelua.

2. Sailab – MedTech Finland ry:n kilpailuoikeudellisen ohjeen tarkoitus

Tämän ohjeen tarkoituksena on varmistaa, että keskeiset kilpailulainsäädännön vaatimukset tunnetaan ja niitä noudatetaan kaikessa Sailab – MedTech Finland ry:n toiminnassa.

Suomen ja Euroopan unionin kilpailulainsäädännön tarkoituksena on varmistaa, että taloudellinen kilpailu markkinoilla toimii. Toimivassa kilpailussa yritykset voivat päästä markkinoille vapaasti, ja niiden toiminta markkinoilla perustuu kunkin yrityksen itsenäiseen päätöksentekoon. Kilpailunrajoituksina pidetään menettelytapoja, jotka vähentävät talouden tehokkuutta, tai jotka perusteettomasti rajoittavat muiden yritysten toimintaedellytyksiä.

Tällä ohjeella Sailab –MedTech Finland ry ja sen jäsenyritykset ehkäisevät kaikkea kilpailulainsäädännön vastaista toimintaa yhdistyksen ja sen edustaman terveysteknologiatoimialan puitteissa. Erityisen vahvasti kiellettyä on kielletty kartelliyhteistyö eli horisontaalinen yritysytistyö, jossa yritykset yhdenmukaistaisivat toimintaansa markkinoilla.

Tämä ohje auttaa tunnistamaan sellaisia yhdistyksen toimintaan liittyviä menettelytapoja ja tilanteita, joihin tyypillisesti liittyy kilpailuoikeudellisia riskejä. Koska kilpailulainsäädännön soveltaminen kuitenkin edellyttää aina tapauskohtaista oikeudellista arviointia, epäselvät tilanteet on syytä selvittää huolella etukäteen. On erittäin tärkeää muistaa, että mahdollinen tietämättömyys kilpailuoikeudellisten säännösten soveltumisesta ei poista menettelyn lainvastaisuutta, eikä myöskään riskiä mahdollisista haitallisista seuraamuksista.

2.1. Kilpailulainsäädännön noudattamisohjeen ohjeen sitovuus

Tämä ohje sitoo kaikkia Sailab –MedTech Finland ry:n toimintaan osallistuvia jäsenyrityksiä, niiden työntekijöitä ja luottamushenkilöitä sekä yhdistyksen työntekijöitä ja

luottamushenkilöitä.

Tätä ohjetta noudatetaan Sailab –MedTech Finland ry:n ja sen omistaman yhtiön koko henkilöstön, yhdistyksen hallituksen, jaostojen ja työryhmien kokouksissa, tapahtumissa ja koulutuksissa kaikkien osallistuvien tahojen kesken.

Jokainen Sailab –MedTech Finland ry:n hallituksen, virallisten jaostojen tai työryhmien toimintaan osallistuva on velvollinen lukemaan tämän ohjeistuksen ennen ensimmäistä kokousta, johon osallistuu.

Jokaisen toimikauden alussa ohje käydään läpi Sailab –MedTech Finland ry:n hallituksen, jaostojen ja työryhmien kokouksissa.

Sailab -MedTech Finland ry:n hallitus päätti 1.2.2020 vahvistaa käytännön, että kilpailuoikeuden ohjeen pääsäännökset käydään läpi jokaisessa yhdistyksen järjestämässä kokouksessa, koulutuksessa ja tapahtumassa ja osallistujalistassa pyydetään myös kiittäminen siitä, että on kuullut ja ymmärtänyt kilpailuoikeuden ohjeen noudattamisen keskeiset näkökulmat.

2.2. Kilpailulainsäädännön noudattamisohjeen laatimisajankohta

Tämä ohje on laadittu 15.12.2011 asianajotoimisto Avencen toimesta. Kilpailulainsäädännön noudattamisohje päivitettiin syksyllä 2017 ja se hyväksyttiin Sailab –MedTech Finland ry:n hallituksen kokouksessa 27.10.2017. Ohje on käyty läpi ja hyväksytty vuosittain yhdistyksen hallituksen toimintavuoden ensimmäisessä kokouksessa.

Tätä ohjetta päivitetään EU:n ja kansallisen lainsäädännön (ml. kilpailulaki 948/2011) sekä viranomaisten antamien ohjeiden muuttuessa. Ohjeen päivitystarve käsitellään Sailab –MedTech Finland ry:n hallituksessa vähintään kerran vuodessa, lähtökohtaisesti vuoden ensimmäisessä kokouksessa.

3. Sailab –MedTech Finland ry:n tarkoituksenmukainen toiminta ja kilpailuoikeus

3.1. Sailab –MedTech Finland ry:n vaikuttamistyö ja edunvalvonta

Yhdistyksen tarkoitukseen liittyvä yleinen vaikuttamistyö ja edunvalvonta, kuten yleisellä tasolla tapahtuva lainsäädäntöön ja viranomaistoimintaan liittyvä vaikuttaminen, on kilpailulainsäädännön näkökulmasta täysin hyväksyttävää.

Elinkeinopoliittista vaikuttamista arvioidaan kuitenkin täysin samoin kuin muutakin kilpailuoikeudellisesti relevanttia yhteistyötä, koska Sailab –MedTech Finland ry ja sen jäsenyritykset ovat keskenään kilpailevien yritysten yhteisiä foorumeita.

Näin ollen on erityisen tärkeää varmistua aina siitä, ettei näiden yritysten toiminta elinkeinopoliittisen vaikuttamisen puitteissa synnytä kilpailuoikeuden näkökulmasta kiellettyjä tietojenvaihtoon tai muuhun kiellettyyn yhteistyöhön liittyviä tilanteita, kuten alalle tulon vaikeutuminen tai tarjoajien markkinavoiman yhdistäminen ja tätä kautta kilpailupaineen vähentyminen.

3.2. Sailab –MedTech Finland ry:n antamat suositukset ja toimialastandardit

Sailab –MedTech Finland ry:n toiminnan puitteissa on sallittua laatia suosituksia

esimerkiksi takuuehdoista ja palvelusopimuksen ehdoista, kunhan malliehdot eivät velvoita toimialajärjestön jäseniä, eikä niissä anneta hintasuosituksia.

Yhdistyksessä laadittaville, alalla noudatettaville standardeille ja malliehdoille on oltava objektiiviset perusteet, eikä niitä saa laatia sellaisiksi, että yksittäisen yrityksen tai tietyn yritysryhmän markkinoille tulo estyy.

Standardit ja ehdot onkin pidettävä yleisesti saatavilla, eikä toimialan yritysten mahdollisuutta osallistua vakioehtojen laadintaan tulisi rajoittaa. Myös suosituksia ja erilaisia standardeja arvioidaan punnitsemalla mahdollisia tehokkuushyötyjä sekä kilpailua rajoittavia vaikutuksia. Alalla käytettävien ehtojen selventäminen voi esimerkiksi tehostaa kilpailua rajaamalla tarjousten vertailtavuuden tuotteiden hintaan ja laatuun.

Lainsäädäntöön perustuvien, esimerkiksi tuotteiden turvallisuutta koskevien suositusten ja toimialastandardien laatiminen yhdistyksen ja sen jäsenistön yhteistyönä on näin ollen myös lähtökohtaisesti sallittua, kunhan suosituksella tai standardeilla ei sovita tai vaikuteta yrityksen päätöksentekoon koskien kiellettyjä aiheita.

Tehokkaan kilpailun edellytyksenä on, että yritykset tekevät liiketoiminnalliset päätökset itsenäisesti ilman tietoa kilpailijoiden suunnitelmista. Näin ollen kaikki yritysten välinen koordinointi tai kommunikaatio, jonka tarkoituksena on vähentää epävarmuutta kilpailijoiden markkinakäyttäytymisestä, on kiellettyä.

3.3. Sailab –MedTech Finland ry:n tiedottaminen

Yhdistys voi tiedottaa jäseniään alaa koskevista kehityksistä tai ongelmista. Tämä on keskeinen osa edunvalvontaroolia. Tiedottamisessa on aina arvioitava ja vältettävä tilannetta, jossa se voisi vaikuttaa jäsenten itsenäiseen päätöksentekoon kilpailuoikeuden tai hyvän hallintotavan vastaisesti.

Myös toimialajärjestön suosituksia koskien sen jäsenten osallistumista esimerkiksi alan kongresseihin, kokouksiin ja messuihin tai muihin näyttelytilaisuuksiin tulee arvioida kilpailuoikeuden näkökulmasta. Erityistä huomiota on kiinnitettävä siihen, voidaanko esimerkiksi osallistumatta jättämistä koskeva suositus katsoa kielletyksi hankinta- tai jakelulähteen jakamiseksi.

4. Yleisvelvoitteet kilpailusääntöjen noudattamisesta Sailab –MedTech Finland ry:n toiminnassa

Sailab – Medtech Finland ry:n toiminnassa noudatetaan kansallisen ja EU:n kilpailuoikeuden säännöksiä ja yleisiä periaatteita, joilla pyritään turvaamaan tasapuolinen ja häiriötön kilpailu markkinoilla. Kilpailuoikeudellisia sääntöjä noudatetaan sekä muodollisissa että epämuodollisissa yhteyksissä.

4.1. Kokousten järjestäminen ja menettelytavat

Kaikki Sailab –MedTech Finland ry:n hallituksen, työryhmien tai jaostojen kokoukset suunnitellaan huolellisesti kiinnittäen erityistä huomiota siihen, että esityslistalle tai keskusteluihin ei oteta mukaan asioita, joilla saattaa olla vaikutusta yritysten tulevaan hinta- ja markkinakäyttäytymiseen.

Tällaisina asioina on lähtökohtaisesti pidettävä tietoa, jota ei ole julkisesti saatavilla, ja jolla on merkitystä yritysten kilpailu- ja markkinakäyttämisen tai esimerkiksi

hankintojen kannalta.

Kokousten järjestämisen perusperiaatteet

Kaikissa Sailab –MedTech Finland ry:n noudatetaan kokousten osalta seuraavia perusperiaatteet:

- Kaikilla kokouksilla on perusteltu tarkoitus
- Kaikkia kokouksia varten on laadittava esityslista
- Esityslistaan ei saa sisällyttää kiellettyjä asioita
- Kokouskeskustelujen tulee pitäytyä esityslistassa yksilöidyissä asioissa
- Jos kokouksessa käsitellään muita asioita, eivät ne saa liittyä kiellettyihin aiheisiin
- Kokouksista pidetään pöytäkirjaa tai laaditaan muistio, johon kokouksen kulku ja käsitellyt aiheet on dokumentoitu
- Pöytäkirjassa tai muistiossa ei tule käyttää epäselviä tai kilpailuoikeudellisesti tarkasteltuna tulkinnanvaraisia kirjauksia
- Pöytäkirja tai muistio toimitetaan kaikille kokouksen osallistujille kohtuullisessa ajassa kokouksen jälkeen

Tätä ohjetta ja kilpailuoikeudelliset velvoitteita noudatetaan myös keskusteluissa, joita käydään nimenomaisen kokouskeskustelun ulkopuolella, kuten tauoilla ja kokoukseen matkustaessa.

Menettelyohje, jos kokouksessa nousisi kielletty aihe esille

Mikäli kokouksessa nousisi kielletty puheenaihe esille, toimitaan seuraavasti:

- Kiellettyä aihetta koskeva puheenvuoro keskeytetään
- Velvollisuus keskeyttämiseen edellämainitulla tavalla on kokouksen puheenjohtajalla ja kaikilla osallistujilla mukaan lukien Sailab –MedTech Finland ry:n toimihenkilöillä
- Todetaan selkeästi että kyseisestä asiasta ei voida keskustella tämän ohjeen sekä lainsäädännön perusteella
- Mikäli kielletyn aiheen esiinnostanut henkilö ei noudata keskeyttämispyyntöä, hänet poistetaan kokouksesta
- Kokouksen sihteeri kirjaa poistumisen pöytäkirjaan.

4.2. Tietojenvaihto Sailab –MedTech ry:n jäsenyritysten välillä ja/tai yhdistyksen toiminnassa

Rajanveto sallittujen ja kiellettyjen aiheiden välillä voi joskus olla vaikeaa. Olennaista on muistaa, että kiellettyä on kaikki sellainen menettely, joka voisi mahdollistaa sen, että kilpailevat yritykset pystyvät joltakin osin sovittamaan yhteen liiketoimintaansa, eivätkä tee ratkaisujaan enää täysin itsenäisesti.

Sallitut keskustelunaiheet Sailab –MedTech Finland ry:n tapahtumissa, koulutuksissa ja verkostotapaamisissa

Sallittuja keskustelunaiheita ovat yleensä esimerkiksi:

- uusi sääntely ja julkiset tiedot alaa koskevista päätöksistä ja määräyksistä;
- julkisesti saatavilla oleva tieto alan trendeistä (edellyttäen, että keskustelu ei tällöin siirry tulevaisuuden suunnitelmiin);
- standardit ja niihin liittyvät määräykset;
- tuoteturvallisuus;
- työturvallisuus- ja työehtoihin sekä työehtosopimukseen liittyvät kysymykset
- ympäristönsuojelu;

- koko alan laadunvalvonta; ja
- koulutus.

Kielletyt keskustelunaiheet Sailab –MedTech Finland ry:n tapahtumissa, koulutuksissa ja verkostotapaamisissa

Lähtökohtana on, että kaikki luottamuksellisen tiedon vaihtaminen keskenään kilpailemaan tarkoitettujen Sailab -MedTech Finland ry:n yritysten välillä ja toiminnan piirissä on kiellettyä. Myös pelkkä yksipuolinen tietojenvaihto eli toisin sanoen tiedon passiivinen vastaanottaminen on kielletty.

Kielletyksi katsottua luottamuksellista tietoa on mikä tahansa tieto,

- joka on ajankohtaista;
- jota ei ole saatavissa samalla tarkkuustasolla julkisista lähteistä; ja
- jolla voi olla (ainakin potentiaalista) vaikutusta yritysten kilpailu- ja markkinakäyttäytymiseen.
- joka voisi jollain tavoin poistaa normaalin liiketoimintaan liittyvän epävarmuustekijän, joka koskee kilpailevien yritysten toiminnan muuttumista

Kiellettyä on keskustella muun muassa seuraavista:

- hinnoista (esimerkiksi raaka-aineiden ostohinnoista taikka tuotteiden tai palveluiden myyntihinnoista);
- hintaan vaikuttavista tekijöistä, hinnoitteluperusteista, hintakomponenteista jne.;
- tiedoista, joista hintoja voi päätellä (esimerkiksi kustannusrakenne ja/tai tuottotavoite ja hintamarginaalit);
- myyntialueista;
- hankintalähteistä tai ostoalueista;
- osto- tai myyntimääristä;
- tuotantotavoitteista, investoinneista, tulevaisuuden suunnitelmista liittyen teknologiaan tai tuotteiden suunnitteluun, muotoiluun, jakeluun tai markkinointiin;
- tuotantolaitosten seisokeista ja käyntiasteista, varastotilanteesta;
- kustannusrakenteesta;
- asiakkaista ja niiden ostoista;
- hyödykkeiden toimittajista ja niiden myyntiehtoista;
- tulevista tai annetuista tarjouksista;
- muista luottamuksellisista teknisistä tai kaupallisista tiedoista.
- kaikki sellainen tietojen ilmaiseminen tai vaihto, joka voisi poistaa kilpailijoiden tulevaa markkinakäyttäytymistä normaalisti koskevan epävarmuuden.

4.3. Tilastointitoiminta Sailab –MedTech ry:n jäsenyritysten välillä tai yhdistyksen toiminnassa

Tilastotoiminta Sailab MedTech Finland ry:n ja sen jäsenyritysten välillä tai kesken järjestetään siten, että luottamuksellisia tietoja käsittelevät vain ne henkilöt, jotka laativat tilastoja, tai joiden toimenkuva edellyttää pääsyä yksittäistä yritystä koskeviin tietoihin. Näiltä henkilöiltä vaaditaan salassapitositoumukset. Muilla henkilöillä ei saa olla pääsyä luottamuksellisiin tietoihin.

Sailab -MedTech Finland ry voi koota tilastoja jäsenyritystensä toiminnasta tai myös tiedottaa jäsenilleen tällaisesta tilastosta tai välittää viranomaisen tai kolmannen tahon kokoaman tilaston sisältämiä tietoja edelleen

jäsenilleen edellyttäen, ettei yhdistys tässä yhteydessä anna jäsenilleen kilpailuoikeutta loukkaavia tai tämän ohjeistuksen vastaisia toimintasuosituksia tai -ohjeita.

Tilastotiedosta ei tule voida tunnistaa tilastointiin osallistuneita vastaajia. Vaikka tiedot kerättäisiin ja julkaistaisiin nimettöminä, voi markkinoiden rakenne joillain aloilla olla sellainen, että myös nimettömien tietojen perusteella on mahdollista tunnistaa vastaajat. Tämän kaltaista tilastointia Sailab –MedTech Finland ei julkaise.

Yritykset eivät saa vaihtaa luottamuksellisia tietoja suoraan keskenään, eikä tällaista yksilöitävää / luottamukselliseksi katsottavaa tietoa saa välittää yrityksille myöskään yhdistyksen tai jonkin kolmannen tahon (esimerkiksi tutkimuslaitoksen) tilastointitoiminnan kautta. Viranomaisten toimesta tapahtuva tilastointi ei yleensä ole kilpailuoikeudellisesti ongelmallista.

Työmarkkinatoimintaa varten laadituille tilastoille ei aseteta samanlaisia vaatimuksia kuin muille edunvalvontatoimintaa varten laadittaville tilastoille, koska työmarkkinatoiminta on rajattu kilpailulain soveltamisalan ulkopuolelle.

Tilastointia arvioidaan tapauskohtaisesti

Sailab – MedTech Finland ry :n hallitus arvioi tapauskohtaisesti sekä vuosittain yleisesti kaiken tilastotoiminnan kilpailuoikeudenmukaisuuden.

Tapauskohtaisella kokonaisarvioinnilla otetaan huomioon mm. tietojen luonne, ikä, yksilöitävyys ja julkisuus, minkä lisäksi voidaan ottaa huomioon myös markkinoiden luonne ja tietojen vaihdon tiheys.

Vaihdettavien tietojen kilpailuoikeudellinen arvio riippuu niiden markkinoiden piirteistä, joilla tietojenvaihtoa harjoitetaan (kuten keskittymisaste, läpinäkyvyys, vakaus, symmetrisyys, monimutkaisuus). Tilastointiin suhtaudutaan kriittisemmin silloin, jos markkinat ovat läpinäkyvät, keskittyneet ja niillä toimii vain harvoja yrityksiä kuin markkinoilla, joilla on paljon tasavahvoja toimijoita.

Tiedon tuoreuden osalta kilpailuoikeus lähtee seuraavista lähtökohdista:

- Ei ole olemassa ennalta määriteltyä rajaa, jonka jälkeen tiedot muuttuvat historiallisiksi eli tarpeeksi vanhoiksi, jotta niistä ei aiheudu riskiä kilpailulle
- Mitä tuoreempaa ja yksityiskohtaisempaa tieto on, sitä todennäköisemmin se voi vaikuttaa kilpailuun.
- tietojen vaihtaminen ei todennäköisesti johda kilpailunvastaiseen lopputulokseen, silloin kuin ne eivät osoita kilpailijoiden tulevaa käyttäytymistä tai merkitse yhteisymmärrystä markkinoilla.

5. Yhteistyö Sailab –MedTech Finland ry:n välillä

5.1. Sailab –MedTech Finland ry:n yritysten välinen sallittu yhteistyö ja tietojenvaihto mahdollista vain kilpailulain poikkeussäännöksen nojalla

Yhteistyöjärjestelyt eivät kuitenkaan välttämättä ole kilpailulainsäädännön vastaisia, jos niiden katsotaan kuuluvan kilpailulain poikkeussäännöksen piiriin. Kyseisen poikkeussäännöksen nojalla sallittuja ovat sellaiset kilpailunrajoitukset, joiden tuottamat tehokkuushyödyt ovat suuremmat kuin rajoittavat vaikutukset.

Jotta tehokkuushyötyjen katsottaisiin olevan suurempia kuin menettelyn rajoittavat

vaikutukset,

- kilpailunrajoituksen tulee tuottaa tehokkuushyötyjä kaikille siihen osallisille;
- sen on oltava välttämätöntä tehokkuushyötyjen saavuttamiselle;
- sen tulee synnyttää tehokkuushyötyjä myös kuluttajien hyödyksi; ja
- sen ei tule johtaa kilpailun eliminoitumiseen markkinoilta.

Euroopan komissio on todennut tehokkuusetujen osalta, että tiedot kilpailijoiden kustannuksista voivat auttaa yrityksiä tehostamaan toimintaansa, jos ne vertaavat suoritustaan alan parhaisiin käytäntöihin ja suunnittelevat sisäisiä kannustusohjelmia sen mukaisesti. Lisäksi joissakin tilanteissa tietojenvaihto voi auttaa yrityksiä suuntaamaan tuotantoaan suuren kysynnän markkinoille.

Tällaisten tehokkuusetujen todennäköisyys riippuu markkinoiden ominaispiirteistä kuten siitä, kilpailevatko yritykset hinnoilla vai tuotantomäärillä ja epävarmuustekijöiden luonteesta markkinoilla.

Tässä toiminnassa kannattaa kuitenkin noudattaa erityistä tarkkuutta sekä huolellisuutta ja tarkistaa esimerkiksi Kilpailu- ja kuluttajavirastolta tai kilpailuoikeuteen perehtyneeltä juristilta voidaanko tietojenvaihtoa tai yhteistyötä perustella saavutettavalla hyödyllä lain poikkeussäännöksen tai komission.

5.2. Yritysten välinen yhteistyö ei saa estää, rajoittaa tai vääristää kilpailua

Yritysten välinen yhteistyö, jonka tarkoituksena on kilpailun estäminen, rajoittaminen tai vääristäminen, sekä yhteistyö, jonka tarkoituksena on sulkea pois uusia alalle tulijoita (esim. standardointi tietyissä tapauksissa).

Lisäksi kiellettyjä ovat myös kaikki sellaisetkin sopimukset ja päätökset yhteistyöjärjestelyistä, joilla sinänsä on hyväksyttävä tarkoitus, mutta joiden seurauksena kilpailu saattaa tosiasiallisesti rajoittua. Kuten edellä on mainittu, yhteistyön tai sopimisen muodolla ei ole kilpailuoikeuden näkökulmasta merkitystä, vaan arvioinnissa keskitytään menettelyn vaikutuksiin, minkä vuoksi esim. kilpailun vastaisten menettelytapojen passiivinen hyväksyminen katsotaan kielletyn yhteistyön muodoksi.

Yhteistyömuotoja, jotka ovat keskenään kilpailemaan tarkoitettujen yritysten välillä lähes aina kiellettyjä, ovat muun muassa:

- hintakartellit ja hinnoista sopiminen;
- hankintalähteiden tai markkinoiden jakaminen;
- kollektiiviset boikotit;
- tuotannon rajoittaminen;
- luottamuksellisten tietojen vaihto ja tällaisia tietoja sisältävä tilastointi;
- myynti- ja markkinointiyhteistyö;
- yhteiset tarjoukset;
- standardisointi tietyissä tilanteissa;
- ostoyhteistyö;
- tuotantoyhteistyö; ja
- tietyt erikoistumissopimukset.

6. Julkisia hankintoja koskeva tiedonvaihto ja keskustelu

Laki ei sisällä erityisiä säännöksiä julkiseen hankintakilpailuun osallistuvien yritysten välisestä tietojenvaihdosta, vaan tietojenvaihtoon sovelletaan yleisiä

kilpailuoikeudellisia säännöksiä.

6.1. Julkisten hankintojen osalta voidaan keskustella yleisistä asioista

Sailab –MedTech Finland ry:n piirissä voidaan keskustella toimialan yleisistä sopimusehdoista, kuten esimerkiksi suosituksista, takuuehdoista tai vastaavista.

Sailab –MedTech Finland ry:n piirissä voidaan myös keskustella yleisesti hankintapolitiikasta, ja järjestöllä on oikeus vaikuttaa toimialan yleisiin asioihin sekä edistää yhteisten standardien kehittämistä, innovaatioita ja kilpailua.

6.2. Yhteistyö ja tietojenvaihto julkisten hankintojen osalta on kiellettyä

Jokainen julkisen hankinnan kilpailuttamisprosessiin osallistuva tarjoaja on itsenäinen toimija, eivätkä tarjoajat lähtökohtaisesti saa tehdä yhteistyötä. Tarjouskilpailuun osallistuvien kilpailijoiden välinen yhteistyö on kiellettyä.

Poikkeuksena tästä ovat varsinaiset yhteistarjoukset / konsortiot, jotka ovat sallittuja tietyin laissa säädetyin edellytyksin. Kuten edellä on viitattu, tarjouskilpailuun osallistuvat tahot eivät voi keskustella keskenään hankintoihin liittyvistä sopimusehdoista.

Kielletyn tietojenvaihdon piiriin, eli niihin tietoihin, joita kilpailijat eivät saa jakaa, kuuluvat myös muun muassa:

- tarjoukset ja markkinastrategiat;
- hinnat ja hintoihin vaikuttavat tekijät (alennukset, maksuehdot);
- tuotantohinnat ja raaka-ainehinnat;
- tulevat investoinnit; ja
- hankintoihin liittyvät sopimusehdot.

7. Sailab –MedTech Finland ry:n jäsenyritysten ehdoton kartellikielto

Toimialajärjestöjen toimintaan liittyvä usein erityinen riski kielletystä horisontaalisesta yhteistyöstä eli ns. kartellien syntymisestä.

Kiellettyä on lähtökohtaisesti kaikki sellainen yhteistyö, jonka avulla yritykset voivat yhdenmukaistaa käyttäytymistään markkinoilla sekä yhteistyö, jonka tarkoituksena on sulkea pois uusia alalle tulijoita (esim. standardointi tietyissä tapauksissa).

Kilpailuoikeudellisesti käsitteet ”sopimus” ja ”päätös” ymmärretään hyvin laajasti, ja sisältävät muun muassa konkludentit (hiljaiset) sopimukset sekä kilpailun vastaisten menettelytapojen passiivisen hyväksymisen.

Yhteistyön tai sopimisen muodolla ei siis ole kilpailuoikeuden näkökulmasta merkitystä, vaan arvioinnissa keskitytään toiminnan vaikutuksiin.

Kielletty kartelliyhteistyö voi käytännössä syntyä monella hyvin erilaisella tavalla, esimerkiksi:

- nimenomaisella kirjallisella tai suullisella sopimuksella tai ns. hiljaisella (konkludenttisella) sopimuksella;
- yritysten välisen vapaamuotoisen tietojen vaihdon seurauksena;
- toimialajärjestön päätöksellä, ohjeella tai suosituksella; tai
- sillä, että yritys osallistuu kokoukseen tai muuhun yhteistyöhön, jolla on tosiasiaa kilpailua rajoittava tarkoitus tai vaikutus, eikä yritys aktiivisesti

irtisanoudu kielletystä yhteistyöstä.

Erityisesti yksittäisissä hankintamenettelyissä harjoitettu yhteistyö voidaan katsoa kielletyksi kartelliyhteistyöksi, mikäli kilpailu sen seurauksena rajoittuu. Toisaalta yhteistyö hankintamenettelyn puitteissa voi tuottaa myös tehokkuushyötyjä, mikäli toiminnan seurauksena hankintaan osallistuu mahdollisimman suuri joukko potentiaalisia tarjoajia ja hankinnassa saadaan aikaan aito tarjouskilpailu.

Epäselvissä tapauksissa sekä aina tarkastusten yhteydessä oikean toimintalinjan löytäminen edellyttää asian käsittelyä kilpailuoikeuteen erikoistuneen juristin kanssa.

Lisäksi kiellettyä on kilpailijoiden sopiminen tarjouskilpailusta, eli ns. tarjouskartellit. Kielletyllä tarjouskartellilla tarkoitetaan sopimusta tai siihen rinnastettavaa järjestelyä, jossa tavaran myymistä, ostamista tai palvelun suorittamista koskevassa tarjouskilpailussa tarjouksen antajat ovat keskenään yhteistoiminnassa kasvattaakseen omia tuottojaan. Yhteistyö pyritään toteuttamaan salaa siten, että tilaaja olettaa yritysten kilpailevan normaalisti keskenään.

Tarjouskartelli voidaan toteuttaa eri muodoissa. Kilpailijoiden väliseksi tarjouskartelliksi voidaan katsoa esimerkiksi tarjouksesta pidättäytyminen, varjotai peitetarjoukset, tarjousten vuorottelu, markkinoiden jakaminen sekä tietyt alihankintajärjestelyt.

8. Toiminta kilpailuviranomaisen tarkastustilanteessa

Suomessa kilpailunrajoituksia tutkiva viranomainen on Kilpailu- ja kuluttajavirasto (jäljempänä ”KKV”) ja EU-säännösten osalta KKV yhdessä Euroopan unionin komission kanssa. Lisäksi toistaiseksi myös aluehallintovirastot hoitavat Suomessa kilpailuasioita koskevia viranomaistehtäviä. KKV voi käynnistää tutkimuksen omasta aloitteestaan tai sille tehdyn ilmiannon perusteella. KKV voi saada yhteydenottoja esimerkiksi asiakkaalta, tavarantoimittajalta tai kilpailijalta.

Kilpailuviranomaisilla on laajat tutkintavaltuudet. Näihin valtuuksiin kuuluvat muun muassa:

- toimivalta vaatia tietoa ja asiakirjoja, sekä kutsua kuultavaksi henkilö, jonka voidaan perustellusta syystä epäillä olleen osallisena kilpailunrajoituksen toteuttamisessa;
- oikeus tehdä (yllätys)tarkastuksia yritysten toimitiloissa, tarvittaessa poliisin avustuksella (tarkastusta suorittavilla virkamiehillä on muun muassa valtuudet etsiä asiakirjoja, sähköposti- ja muuta kirjeenvaihtoa ja muita tallenteita sekä kuulla työntekijöitä); ja
- oikeus toteuttaa EU:n kilpailusääntöjen nojalla suoritettava (yllätys)tarkastus markkinaoikeuden antamalla luvalla myös kotirauhan piiriin kuuluvissa tiloissa (esimerkiksi työntekijän kodissa tai kesämökillä).

Jos viranomainen tulee tekemään yllätystarkastusta jäsenyrityksen tai toimialajärjestön tiloihin, on:

- pyydetävä tarkastajia esittämään tarkastusmääräys ja henkilöllisyystodistuksensa (tarkastusmääräyksestä ilmenee, mikä on tarkastuksen kohde ja epäilty rikkomus) sekä tehtävä näitä koskevat muistiinpanot asian myöhemmän selvittelyn helpottamiseksi;
- otettava välittömästi yhteyttä omaan esimieheen, Sailab –MedTech Finland ry:n johtoon sekä nimettyyn kilpailuoikeusyhteyshenkilöön;
- pyydetävä tarkastajia odottamaan, kunnes yhteyshenkilö saapuu paikalle;
- oltava estämättä viranomaisen edustajien pääsyä tarkastettaviin tiloihin;
- oltava tuhoamatta sähköisiä tai fyysisiä dokumentteja
- oltava koskematta viranomaisen edustajien asettamiin sinetteihin ja avaamatta sinetöityjä tiloja sekä varmistettava, että kaikki tiloissa mahdollisesti liikkuvat tietävät

- tämän;
- pyydettyä, että kysymykset esitettäisiin keskitetysti yhteyshenkilön tai muun juristin läsnä ollessa;
- otettava viranomaisen edustajille kopioitavista asiakirjoista kahdet ylimääräiset kopiot;
- vastattava kysymyksiin lyhyesti ja spekuloiden.

Tarkastuksen yhteydessä kannattaa muistaa, että viestintä asianajajan tai muun ulkopuolisen juristin ja päämiehen välillä on luottamuksellista. Kilpailuviranomaiselle ei siten tarvitse tarkastuksen yhteydessä antaa asianajajan tai muun ulkopuolisen juristin laatimia dokumentteja tai kirjeenvaihtoa taikka muuta kommunikaatiota. Tämä sääntö koskee vain asianajajaa tai muuta ulkopuolista juristia, mutta se ei sovellu järjestön omaan juristiin. Kilpailuviranomaisten suorittamassa tutkinnassa järjestön edustajilla on oikeus olla vastaamatta kysymyksiin, joihin vastaaminen edellyttäisi tai johtaisi mahdollisen syyllisyyden myöntämistä.

9. Kilpailuoikeuden noudattamisohjeen noudattamatta jättäminen

Kilpailuoikeudellisten sääntöjen rikkomiseen liittyy erilaisia seuraamuksia ja häirtäviä vaikutuksia, joista kilpailuviranomaisten määräämät seuraamukset muodostavat vain osan.

9.1. Sailab –MedTech Finland ry:n sisäinen menettely ja oikeus erottaa yhdistys

Mikäli jäsenyriytystä edustava henkilö toimiessaan Sailab –MedTech Finland ry:n luottamustoimessa tai toimihenkilönä rikkoo tahattomasti tai tahallisesti tätä ohjetta vastaan, ilmoitetaan tästä kyseenomaiselle yritykselle sekä Sailab –MedTech Finland ry:n hallituksen puheenjohtajalle ja/tai toimitusjohtajalle.

Kutakin rikkomusta arvioidaan tapauskohtaisesti ja kilpailuoikeuden vastainen toiminta on oikaistava / korjattava välittömästi. Mikäli henkilön tai jäsenyriytteen toiminta on tahallista ja vakavaa, on yhdistyksellä sääntöjensä mukaan oikeus erottaa jäsenyriitys, joka toimii yhdistyksen sääntöjen, ohjeiden tai määräysten vastaisesti.

Lisäksi vakavissa ja tahallisissa rikkomuksissa (esimerkiksi kartellien osalta, yhdistys voi tehdä tästä ilmoituksen KKV:lle.

9.2. Muut seuraamukset

Muita seuraamuksia ovat esimerkiksi vahingonkorvausvelvollisuus, kilpailurajoitukset, sopimusten pätemättömyys, viranomaistutkintaan ja prosesseihin liittyvät kustannukset sekä kaupallisten ja yhteiskunnallisten suhteiden häiriintyminen.

Toimialajärjestön alla harjoitettu kilpailevien yritysten yhteistyö arvioidaan kuten mikä tahansa muu kilpailijoiden välinen yhteistyö. Kilpailulain vastaisesta menettelystä voidaan määrätä sanktiona seuraamusmaksu (enintään 10 % kunkin kilpailurajoitukseen osallistuvan elinkeinonharjoittajan tai näiden yhteenliittymän liikevaihdosta) sekä erikseen velvollisuus korvata kilpailurajoituksesta aiheutunut vahinko.

Korvausta ovat oikeutettuja hakemaan sekä vahinkoa kärsineet elinkeinonharjoittajat, että kuluttajat ja julkisyhteisöt.